

POSTANOWIENIE

Dnia 14 lutego 2019 roku

Sąd Apelacyjny w Poznaniu, Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSA Ryszard Marchwicki

SA Karol Ratajczak

SA Piotr Górecki

po rozpoznaniu 14 lutego 2019 roku na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością

przeciwko A. O.

o zapłatę

na skutek zażalenia powódki

na postanowienie Sądu Okręgowego w Poznaniu z 24 października 2018 roku w sprawie XVIII C 1686/18 w przedmiocie własności

postanowił:

- 1) uchylić zaskarżone postanowienie;
- 2) pozostawić Sądowi I instancji w orzeczeniu kończącym sprawę rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego.

Karol Ratajczak Ryszard Marchwicki Piotr Górecki

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Poznaniu sprawie XVIII C 1686/18 z powództwa (...) sp. z o.o. przeciwko A. O. o zapłatę, postanowieniem z 24 października 2018 roku stwierdził swoją niewłaściwość miejscową i sprawę przekazał Sądowi Okręgowemu w Płocku jako właściwemu rzeczowo i miejscowo do jej rozpoznania.

Powódka wniosła o wydanie nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym i zasądzenie od pozwanych J. O., P. O. i A. O. solidarnie 96.947,77 zł. z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 20 października 2017 roku do dnia zapłaty oraz kosztów postępowania sądowego wraz z kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Uzasadniając żądanie pozwu wskazała, że jest w posiadaniu weksla własnego bez protestu wystawionego na jej rzecz przez pozwaną J. O.. Weksel był wekslem gwarancyjnym in blanco wystawionym przez pozwaną na zabezpieczenie ewentualnych roszczeń jakie mogły powstać z umowy współpracy z 12 stycznia 2016 roku zawartej przez pozwaną z powódką, a który to weksel poręczyli pozwanym P. O. i A. O..

Nakazem zapłaty wydanym w postępowaniu nakazowym 13 grudnia 2017 roku Sąd nakazał pozwanym, aby w ciągu dwóch tygodni zapłacili z weksla solidarnie powodowi 96.947,77 zł. z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 20 października 2017 roku do dnia zapłaty wraz z kwotą 4.829 zł. tytułem zwrotu kosztów postępowania.

Nakaz zapłaty stał się prawomocny co do pozwanego P. D. i pozwanej J. O..

Pozwany A. O. wniósł skutecznie zarzuty przeciwko nakazowi zapłaty.

W dalszej kolejności Sąd Okręgowy wskazał, że właściwość miejscową powód uzasadniał treścią art. 37¹ k.p.c., skoro weksel jest płatny w P..

W uchwale z 19 października 2017 roku w sprawie III CZP 42/17 Sąd Najwyższy stwierdził, że w sprawie z powództwa przedsiębiorcy przeciwko konsumentowi zobowiązanemu z weksla sąd z urzędu uwzględnia nieskuteczność powołania się przez powoda na podstawę właściwości miejscowej przewidzianą w art. 37¹ § 1 k.p.c.

W przedmiotowej sprawie, po stwierdzeniu prawomocności nakazu zapłaty co do pozwanych J. O. i P. O., sprawa na skutek zarzutów została przekazana do postępowania rozpoznawczego wyłącznie co do pozwanego A. O..

Pozwany A. O. jest zobowiązany z weksla jako poręczyciel i tej czynności prawnej z powódką będącą przedsiębiorcą, jak wynika z akt sprawy, dokonał jako konsument. Zgodnie bowiem z art. 22¹ k.c. za konsumenta uważa się osobę fizyczną dokonującą z przedsiębiorcą czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową.

Powódka zażaleniem zaskarżyła postanowienie w całości zarzucając naruszenie:

1) przepisów prawa procesowego:

- art. 15 § 1 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie i błędne uznanie się przez Sąd Okręgowy w Poznaniu za niewłaściwy, a w konsekwencji niesłuszne zastosowanie art. 200 § 1 k.p.c. i przekazanie sprawy do Sądu Okręgowego w Płocku,

- art. 37¹ § 1 i 2 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie i błędne przyjęcie, że sądem właściwym do rozpoznania przedmiotowej sprawy jest Sąd Okręgowy w Płocku, skutkiem czego było błędne zastosowanie art. 27 k.p.c. i przekazanie sprawy do tegoż Sądu,

- art. 202 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie i uznanie się przez Sąd Okręgowy w Poznaniu za niewłaściwy miejscowo, a w konsekwencji niesłuszne zastosowanie art. 200 § 1 k.p.c.,

- art. 43 § 1 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie i w konsekwencji nieprawidłowe stwierdzenie swej niewłaściwości, podczas gdy, nawet w razie przyjęcia właściwości Sądu Okręgowego w Płocku jako właściwego dla pozwanego będącego poręczycielem, to niewątpliwie jednym z pozwanych był przedsiębiorca, co wyłącza stosownie art. 385¹ § 1 k.c. wobec niego, a konsekwencją czego winno być uznanie, iż w sprawie właściwe mogą być dwa sądy - miejsca płatności i miejsca zamieszkania poręczycieli, a co za tym idzie, jeżeli uzasadniona była właściwość kilku sądów, wybór między tymi sądami należy do powoda, a powód wybrał jako właściwy Sąd Okręgowy w Poznaniu,

2) naruszenie przepisów prawa materialnego:

- art. 22¹ k.c. poprzez jego błędne zastosowanie i przyjęcie, iż w niniejszej sprawie pozwany jest konsumentem i korzysta z praw przysługujących konsumentowi,

- art. 385¹ § 1 oraz art. 385³ pkt 23 k.c. (w zw. z art. 37¹ k.p.c.) poprzez ich błędne zastosowanie i uznanie, że sprawa podlegała rozpoznaniu przez sąd, które wedle ustawy nie jest miejscowo właściwy, podczas gdy powód dokonał wyboru sądu właściwego ze względu na miejsce płatności weksla (zgodnie z treścią oświadczenia wekslowego), a zatem wskazywany przepis nie może mieć w ogóle zastosowania.

Skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego postanowienia w celu dalszego prowadzenia niniejszego postępowania przed Sądem Okręgowym w Poznaniu, zasądzenie na rzecz powódki kosztów postępowania zażaleniowego według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie zasługiwało na uwzględnienie.

Na uwzględnienie zasługiwały wszystkie podniesione przez żalącą zarzuty.

W pierwszej kolejności wskazać trzeba, iż zgodnie z treścią art. 15 § 1 k.p.c. sąd właściwy w chwili wniesienia pozwu pozostaje właściwy aż do ukończenia postępowania, choćby podstawy właściwości zmieniły się w toku sprawy. Natomiast zgodnie z treścią art. 202 k.p.c. niewłaściwość sądu dającą się usunąć za pomocą umowy stron sąd bierze pod rozwagę tylko na zarzut pozwanego, zgłoszony i należycie uzasadniony przed wdaniem się w spór co do istoty sprawy. Istotnym jest, że w stosunku do wystawcy weksla - J. O. oraz w stosunku do jednego z poręczycieli - P. O., co do których nakaz zapłaty jest już prawomocny - z uwagi na treść oświadczenia wekslowego, jak również klauzuli prorogacyjnej - brak jest wątpliwości, iż właściwym był Sąd Okręgowy w Poznaniu.

Słusznie zatem powódka wskazała powołując art. 37¹ § 2 k.p.c., że Sąd Okręgowy w Poznaniu był właściwy w chwili wniesienia pozwu i pozostaje właściwym, aż do ukończenia postępowania w stosunku do wszystkich pozwanych.

Powódka trafnie podniosła również zarzut nieprawidłowego zastosowania przez Sąd I instancji przepisów prawa dotyczących konsumentów, ponieważ jak stanowi art. 22¹ k.c. za konsumenta uważa się osobę fizyczną dokonującą z przedsiębiorcą czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową – co w niniejszej sprawie nie ma miejsca. W pierwszej kolejności zważyć należy, że w sprawie mamy do czynienia z prawem akcesoryjnym – poręczeniem – związanym ze stosunkiem podstawowym, który stanowi pierwotne roszczenie. Przy ustalaniu charakteru wtórnego prawa akcesoryjnego nie można pomijać cech stosunku podstawowego. W niniejszej sprawie nie zachodzą wątpliwości, że stosunek podstawowy zawierany był między przedsiębiorcami i stąd niezasadnym jest orzekanie w tym zakresie na podstawie art. 6 Dyrektywy Rady 93/13 EWG z 5 kwietnia 1993 roku w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich. Nie inaczej przedstawia się ocena prawa związanego z powyższym. Pierwotne zobowiązanie rzutuje na charakter prawa związanego wyłączając możliwość przyznania pozwanym statusu konsumentów.

Nie zależnie od powyższego, nawet przyjmując, że pozwany jest konsumentem, czego sąd nie podziela, wybór sądu właściwego i tak należałby do powódki na mocy art. 43 § 1 k.p.c. Jak trafnie zauważyła skarżąca, żaden przepis prawa nie wyłącza wskazanego przepisu spod zastosowania w stosunku do konsumentów, a więc Sąd wskazany przez powódkę i tak byłby właściwy do rozpoznania niniejszej sprawy i takim pozostawałby aż do ukończenia postępowania.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. uchylił zaskarżone postanowienie. O kosztach orzeczono na mocy art. 108 §1 k.p.c.

Karol Ratajczak Ryszard Marchwicki Piotr Górecki